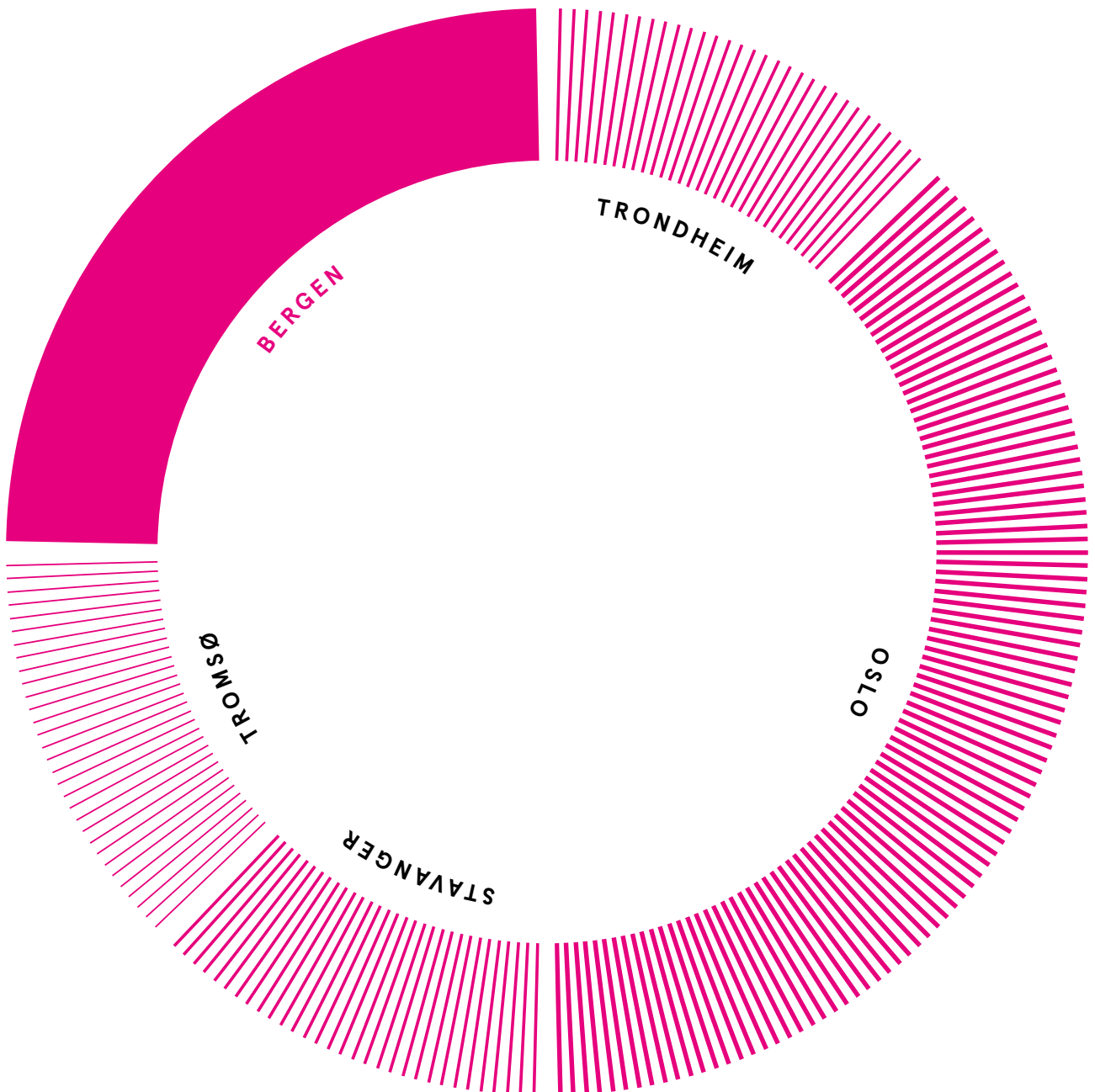

Human Innovation

Designing a Sustainable Tomorrow

PROSJEKTBSKRIVELSE

Design Region Bergen, 14. september 2018

Å designe en bærekraftig morgendag

PROSJEKTBESKRIVELSE

NCE Human Innovation skal ta lederskap for å mobilisere næringslivet til samarbeidsprosjekter i arbeidet mot å nå FN's bærekraftsmål. Ved hjelp av designmetodikk, digitalisering og utvikling av bærekraftige forretningsmodeller skal norsk næringsliv blomstre.

KLYNGEPROSJEKTET

Klyngens navn: Human Innovation. *Programnivå:* NCE. *Formell søker:* Design Region Bergen.

Kontaktperson: Direktør Monica Hannestad, tlf. 907 54 600, Thormøhlensgate 51, 5006 Bergen.

HOVEDUTFORDRING

Å løse vår tids komplekse nærings- og samfunnsutfordringer krever tverrfaglig samarbeid. For å lykkes med tverrfaglig samarbeid er det avgjørende med kunnskap og kompetanse i å håndtere tverrfagligheten. Gode løsninger må være økonomisk bærekraftige, utnytte digitaliseringens muligheter og være laget for menneskene som skal bruke dem. Ikke minst må gode løsninger bevare naturen og alt levende liv på kloden.

NCE HIs kjernekompetanse er kreative og strukturerte metoder for å lykkes med tverrfaglig samarbeid, hvor hensyn til og kunnskap om mennesket, natur, økonomi og teknologi kombineres. Metodene er relevante for å utvikle løsninger på individnivå så vel som på samfunnsnivå, og effekten er godt dokumentert. Som NCE skal vi tilgjengeliggjøre og utvikle denne kompetansen nasjonalt gjennom klyngener lokalt ved å katalysere tverrfaglige møteplasser som i dag ikke finnes.

Human Innovation er en moden nærings- og kompetanseklunge (tidligere DesignArena) utgått fra designbransjen i Norge, som i samarbeid mellom framoverlente medlemmer jobber for en bærekraftig samfunns- og næringsutvikling ved hjelp av designdrevet innovasjonsmetodikk.

DEFINISJONER

TVERRFAGLIGHET

Tverrfaglighet ligger til grunn for alt arbeid i klyngen. Erfaringsmessig hersker det en viss forvirring rundt designbegrepet, og vi velger derfor å trekke dette eksplisitt fram for å sikre forståelse for den følgende teksten. Vi understreker at designkompetanse ikke er å anse som viktigere enn andre fag. Banebrytende resultater oppstår i reell tverrfaglighet, hvor fagene nyter like stor respekt og tyngde.

DESIGNDREVT INNOVASJON

Designdrevet innovasjon er en tilnærming til utvikling av nye produkter, tjenester, forretningsprosesser eller organisasjonsformer, som anvender designfagets kompetanse og disipliner – systematisk, skapende, visuelle, eksperimenterende og prototypedrevne prosesser hvor menneskets opplevelser og atferd står i sentrum – i kombinasjon med teknologi, økonomi og andre fag. Design Thinking er den mest kjente designdrevne innovasjonsmetodikken i vår tid.

HUMAN INNOVATION

Designdrevet innovasjon rettet mot å løse komplekse samfunnsutfordringer og for å nå FN's bærekraftsmål.

VERDI OG LØNNSOMHET

Danske, norske og britiske undersøkelser viser alle at bruk av design bidrar til økt lønnsomhet gjennom økt kundetilfredshet, styrket merkevare og økt salg av produkter og tjenester.

1 Ambisjon og hovedmål

1.1 Klyngens ambisjon

Slik som store ekspedisjoner krever modige, visjonære og empatiske ekspedisjonsledere som samler troppe i felles innsats, fordrer også vår tids store samfunnsutfordringer denne rollen. NCE HI har som ambisjon å være globale ekspedisjonsledere innenfor menneskedrevne prosesser, bærekraftige løsninger og forretningsmodeller. Norge skal være et foregangsland for bærekraftig innovasjonssamarbeid.

Bærekraftsmål 17: SAMARBEID

«Fornye globale partnerskap for bærekraftig utvikling.»

1.2 Klyngens hovedmål

Hovedmålet er å levere nyskapende løsninger som ivaretar krav om brukerfokus, tverrfaglighet, bærekraft og digitalisering samt styrke næringslivets kunnskap om å arbeide med komplekse prosjekter. Vi skal levere på og videreutvikle dette gjennom følgende delmål:

1. Etablere klyngener i Oslo, Stavanger, Trondheim og Tromsø
2. Etablere Executive MBA-programmet *Designing a Sustainable Tomorrow*
3. Utvikle forbildeprosjekter basert på reelle problemstillinger for bærekraftig næringsutvikling
4. Etablere større samarbeidsprosjekt for krysskoblinger med andre klynger og næringsmiljø
5. Katalysere klyngens spinn-off prosjekter
6. Etablere internasjonale samarbeids- og kunnskapsdelingsaktiviteter mellom relevante bedrifter, NGOer og FoUer
7. Legge til rette for at nyetableringer lykkes

Delmålene en operasjonalisering av Norges vedtatte næringspolitikk og plan for næringsutvikling (se: 5.1).

«Mastermodulen i Design Thinking er en innovasjon innen utdanningssystemet. Human Innovation har vært en avgjørende pådriver for utviklingen og gjennomføringen, og vil være avgjørende også for videreutviklingen.»

**BIRTHE KÅFJORD LANGE, DIREKTØR
NHH EXECUTIVE**

1.3 Fokusområder

1.3.1 Klyngeutvikling og kommunikasjon

Klynger på NCE-nivå krever effektiv klyngeadministrasjon, flere betalende medlemmer, forpliktende bedriftsinvolvering og sterke relasjoner til alle stakeholders for å realisere samarbeidspotensialet.

Hovedoppgaven i å løfte klyngen til et NCE-nivå, er å etablere klyngener i Oslo, Stavanger, Trondheim og Tromsø (se: 2.5). Synergier mellom de ulike aktørene gjennom utvidelse av nettverk, samordning av ressurser, fasiliteter og koblingspunkt til FoU-miljø krever fokus på klyngekoordinering og kommunikasjon.

1.3.2 Kunnskapsutvikling og forbildeprosjekter

HI Arena har utviklet Norges første og eneste etterutdanningsprogram i Design Thinking (DT) for tverrfaglig og menneskeorientert innovasjonsmetodikk. Designere, økonomer og teknologer fra ulike bransjer og virksomheter har deltatt i kurset, som gir 30 studiepoeng på masternivå. Resultatet er et alumni-nettverk med 100 Designtenkere fra næringsliv og offentlig sektor, og 17 innovasjonscase basert på reelle problemstillinger. Programmet er fasilitert og administrert av næringsklyngen HI, og samprogramert og levert av utdanningsinstitusjonene NHH, UiB, HVL og NTNU. Kunnskapsdepartementet vurderer programmet som en innovasjon i utdanningssystemet.

Et løft til NCE-nivå vil innebære å utvide programmet fra dagens mastermodul med en ny mastermodul på 30 studiepoeng, til et fullt Executive MBA program. Casene som utvikles i denne nye modulen vil også bli forbildeprosjekter og gi skalerbare forretningsmodeller for bærekraftig samfunns- og næringsutvikling.

1.3.3 Innovasjonssamarbeid

Gjennom Arena-programmet har klyngen tilrettelagt for bedrifters og offentlige virksomheters innovasjonssamarbeid gjennom Innovasjonsrammen, DT-studiet, Innovasjonscamper og forskningsprosjekter, samt utvikling av en felles metode for tidligfasevalidering av behov og ideer; Innovasjonstrakten. Med ambisjon om NCE-nivå, har klyngens bedrifter i første omgang identifisert tre områder for innovasjonssamarbeid og krysskoblinger basert på markedspotensial og ekspansjonsmuligheter:

INNOVASJONSOMRÅDE 1

HUMAN INNOVATION: HELSE

Designe bærekraftige helsetjenester

Bærekraftsmål 3: GOD HELSE

«Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder.»

Prosjekt mål: Klyngens kompetanse og metoder skal bidra til et helhetlig system for innovasjon og teknologiutvikling som setter mennesket i sentrum: Vi kaller det pasientenes helsetjeneste.

Etablerte relasjoner: Norwegian Health Tech, Smart Care Cluster, BTO og Helse Bergen.

INNOVASJONSOMRÅDE 2

HUMAN INNOVATION: HAV

Designe bærekraftige havrom

Bærekraftsmål 12: ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON

«Sikre bærekraftig forbruks- og produksjonsmønstre.»

Bærekraftsmål 14: LIV UNDER VANN

«Bevare og bruke hav og marine ressurser på en måte som fremmer bærekraftig utvikling.»

Prosjekt mål: Klyngens kompetanse og metoder skal bidra til nye løsninger for bærekraftige produksjonsmønstre, materialvalg, avfallshåndtering og miljøvennlig forvaltning av havets ressurser.

Etablerte relasjoner: NCE Seafood, Maritime Bergen, Maritimt Forum, Havforskningsinstituttet, Norsk klimastiftelse og WWF.

INNOVASJONSOMRÅDE 3

HUMAN INNOVATION: BYER

Designe bærekraftige byer og bygg

Bærekraftsmål 11: BÆREKRAFTIGE BYER OG SAMFUNN

«Gjøre byer inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige.»

Prosjekt mål: Klyngens kompetanse og metoder skal bidra til å øke innovasjonsgraden og redusere ressursbruken i forbindelse med utvikling av byer, bygg og infrastruktur på en måte som sikrer god kvalitet, inkluderende prosesser, attraktive byer og bedre og mer bærekraftige løsninger.

Etablerte relasjoner: Smart City Innovation Cluster, Building Smart, Smart Construction Cluster, NODA, Nordic Edge, Stavanger kommune, Bergen kommune og Statsbygg.

Klyngens fokusområder løftes i overgangen fra Arena til NCE ved hjelp av strategiske bedriftsmedlemmer, FoU-partnere, gründermiljø og investormiljø med fokus på effekt og innvirkning på samfunnet. Forventet effekt er inkrementelle og radikale, bærekraftige innovasjoner som bidrar regionalt, nasjonalt og globalt.

1.3.4 Internasjonalisering og entreprenørskap

Internasjonalisering: Mange av designbedriftene jobber i dag for kunder i et internasjonalt marked knyttet til offshore, marine miljøer, maritime virksomheter, reiseliv og med-tech. De større design- og kommunikasjonsbyråene som Eggs, Designit, Knowit, Anti og Media Bergen har etablert kontorer nordisk og internasjonalt. Med NCE-status vil klyngeadministrasjonen tilrettelegge for medlemsbedriftenes internasjonaliseringprosesser ved å 1) styrke nettverk 2) koordinere tiltak med virkemiddelapparatet og 3) stimulere bedriftene til å søke SMB-innretningen i Horizon 2020. Se beskrivelse av partnere for internasjonalisering og deres betydning i kapittel 2.4 og 2.5.

Forventede effekter: Skalerbare, internasjonale bedrifter og prosjekter.

Entreprenørskap: Entreprenørskap og intraprenørskap er kjerneaktiviteter i klyngen. Med fokus på næringsutvikling, er det naturlig at NCE HI, tar et enda større ansvar for å formalisere samarbeid med finansnæringen i oppstartsfasen samt styrke virkemidler for eksperimentering og brukermedvirkning i idéfasen. Vi øker satsingen i overgangen til NCE, ved å etablere fire regionale klyngenoder med tilhørende inkubatorprogram i samarbeid med SIVAS inkubatormiljø.

Vi fortsetter å katalysere innovasjonsprosesser gjennom metodisk og tverrfaglig problemløsning.

Forventede effekter: Satsingen vil gi flere oppstartsselskaper fra miljøet, og entreprenørskap satt i system.

«NCE Seafood Innovation Cluster arbeider med HI om å øke bevissthet rundt sirkulære forretningsmodeller og alternativ materialbruk. Vi ser store muligheter for forretningsutvikling i begge klynger, og et godt eksempel på tverrfaglig samhandling som virkelig kan utvikle nye forretningsmodeller i vår sektor».

**TANJA HOEL, MANAGING DIRECTOR
THE SEAFOOD INNOVATION CLUSTER**

2 Ressursgrunnlag

2.1 Klyngens kjernemedlemmer

I løpet av fem år har klyngen økt til 43 bedrifter – brorparten fra designsektor, og en økende masse fra øvrig næringsliv og helsesektoren. Kjernemedlemmenes begrunnelse for deltakelse handler om a) klyngens arbeid for å åpne nye samarbeidsarenaer, som igjen øker innovasjonsgraden og antall skalerbare, internasjonale virksomheter, b) klyngens arbeid for å koble næringer c) klyngens tilbud innen kompetanseutvikling i designdrevet innovasjonsmetodikk, d) at klyngen bidrar med økt synlighet for medlemmene og e) klyngens evne til å modne nye markeder. Se eget vedlegg.

2.2 Andre medlemmer

Klyngen har som Arena-prosjekt tiltrukket seg flere medlemmer utover kjernemedlemmene. Bedrifter som Avinor, SR-Bank, Helse Bergen, Vestdavit og Christian Michelsen Research (CMR) har sett stor nytte av å ta del i klyngens kompetanse. Begrunnelsen for deltakelse fra «andre medlemmer» er overlappende med kjernemedlemmenes begrunnelse, og spesielt nevnes kompetanseutvikling i designdrevet innovasjonsmetodikk. Som NCE-prosjekt vil klyngen være attraktiv for flere aktører som ønsker å engasjere seg i ett av innovasjonsområdene til klyngen (Helse, Hav og Byer). Potensielle medlemmer ved NCE er bedrifter og aktører fra BAE-næringen (Bygg, anlegg og eiendom), havnæring, helsenæring og organisasjonsliv, som for eksempel Cowi, Waste IQ, Syklus, Marine Harvest, Statsbygg, Motitec, BKK og Lærdal Medical.

Våre kjernemedlemmer representerer flere initiativ og satsinger på kapitaltilgang. BTO har i samarbeid med fem andre TTO'er etablert Ocean View; en ny fondssatsing (500 mill) innen Hav. SR-bank har opprettet Finstart Nordic; (250 mill) innen teknologiutvikling. Bergen kommune ønsker å etablere D-fondet for å gi utviklingsmidler til eierløse problemer. Klyngens tilnærming til innovasjon og problemløsning er prioritert i alle disse nye fondssatsingene.

2.3 Økt medlemsmasse

Klyngen har et stort potensial for å øke medlemsmassen gjennom etablering av noder i Oslo, Trondheim, Stavanger og Tromsø. Med dette som forutsetning legger vi til grunn en firedobling av medlemsmassen.

2.4 Aktører og samarbeidspartnere

Forløpig etablert samarbeid for nodeutvikling:

- **HI Stavanger:** Utvikles i samarbeid med Stavanger Kommune ved næringsseksjonen og Smart City-satsingen, og med støtte fra Nordic Edge/Smart City Innovation Cluster.
- **HI Tromsø:** Etableres hos NODA (Nordnorsk design- og arkitektursenter) med 140 medlemsbedrifter i Nordland, Troms og Finnmark. Egne funksjoner i **Kirkenes Næringshage** og Design Region Barents.
- **HI Oslo:** Utvikles i samarbeid med og tilhold hos 657 Oslo.
- **HI Bergen:** Videreutvikles med utgangspunkt i Design Region Bergen og i tett samarbeid med Bergen Teknologioverføring (BTO).
- **HI Trondheim:** NTNU ved Institutt for design går inn i klyngen som kunnskapspartner. Samarbeidet vil bli utviklet fremover med en ambisjon om en egen node rundt instituttet, IXDA og byens TTOer.

Opptak til NCE er avgjørende for at vi kan videreutvikle nodene til sitt fulle potensial i dialog med TTO, FoU, Innovasjon Norge, Forskningsrådet og SIVA regionalt.

2.5 Andre ressurser

Demos Helsinki (Fi) er nordisk partner i klyngen og er en uavhengig tenketank med 45 ansatte, som løfter DT-metodikk og eksperimentering til øverste nasjonale nivå gjennom forskningsbasert kunnskap og erfaring. Demos hjelper både det offentlige og private til å fornye seg, og driver eksperimenter helt fra Statsministerens kontor – mest kjent er kanskje borgerlønnseksperimentet. Demos Helsinki har i løpet av de siste ti årene vokst til å bli en anerkjent internasjonal aktør, og deler flere viktige trekk med NCE HI: sterk motivasjon, vilje og evne til å påvirke samfunnet til bærekraftige, inkluderende og eksperimenterende løsninger. Demos Helsinki ønsker å bidra med nettverk og kompetanse inn i klyngen.

Bergen Teknologi Overføring AS (BTO) er partner i klyngen, og et operativt innovasjonsmiljø som er vertskap for havklyngene og HI. Selskapet er eid av Universitetet i Bergen, Helse Bergen, Havforskningsinstituttet, Høgskolen på Vestlandet, Norges Handelshøyskole og Siva. BTO ser næringsklyngene som helt sentrale for å skape synergier mellom næringsliv, FoU-miljø, investorer og gründere, og stiller nøkkelpersoner til disposisjon for å bidra til klyngeutvikling for NCE HI. BTO forvalter såkornsmidler

på vegne av Innovasjon Norge, investerer i bedrifter i tidligfase og har ansvar for flere inkubasjonsmiljø. BTO og HI har utviklet modellen Innovasjonstrakten sammen, med mål om å koble helsenæringen med helsesektorens behov. Dette samarbeidet har vært ekstremt verdifullt for alle parter, og viser potensialet for samarbeid innen andre felt. Flere av TTO'ene har også knytting til Sivas inkubatormiljø og næringshager, der alle har behov for klyngens kompetanse i DT-metodikk (se case: Den Lille Gartner 3.3)

IKT-Norge v/Torgeir Waterhouse, er partner i klyngen og uavhengig interesseorganisasjon som jobber for å styrke de overordnede rammebetingelsene for det digitale næringslivet.

Organisasjonen har klare internasjonale ambisjoner og koblingen til Techkunnskap og Techinvestormiljø er viktig inn mot alle tre innovasjonsområdene. IKT-Norge er samarbeidspartner i alle HI-nodene nasjonalt.

British Design Association (BDA) inngår som kompetansepartner i klyngen med velprøvd designeffektverktøy. Dette gir klyngens medlemmer egnede målingsverktøy på alle bedriftsøkonomiske sider ved sine designinvesteringer og gir mulighet for internasjonal synlighet både brukere og tilbydere av designtjenester.

Design og arkitektur Norge (DOGA) inngår som kompetansepartner i klyngen. DOGA er en del av Nærings- og fiskeridepartementets virkemiddelapparat for økt verdiskaping gjennom forskning og innovasjon. Som nasjonalt kompetansesenter og virkemiddelaktør har DOGA tilgang til forvaltningen på departements- og direktoratsnivå. Samarbeid som dette er nødvendig for at Norge skal lykkes med nødvendig omstilling, og for at DOGA skal kunne svare på sitt oppdrag. DOGA betrakter deltakelse og bidrag til NCE HI klyngen som strategisk viktig.

2.6 Styringsgruppen for klyngen

Se vedlegg.

3 Økt verdiskaping

3.1 Økt vekst i medlemsbedriftene

Klyngen anslår at det er potensial for en vekst på 5-6 ganger sammenlignet med medlemsbedriftenes omsetning i dag. Vi observerer et stort behov for klyngens kompetanse. Vi øker kunnskapsbasen gjen-

nom NCE-satsingen og etablerer nye noder. Ett av flere eksempler for økt vekst i er et initiativ fra Smart Construction Cluster om å samarbeide med NCE HI og NCE Norway Health Tech mot helsebygg-markedet i Norden og globalt.

NCE HI fasiliteter tidlig markedsdialog for offentlige aktører som er medlem av klyngen. Nye innkjøpsordninger og leverandørprogram gir mulighet for innovative partnerskap, og innovative anskaffelser.

NCE HI sikrer smartere bruk av kapital gjennom samarbeid og gir den enkelte bedrift tilgang til ressurser den ellers ikke ville hatt. DT-utdanningen, verktøy og innovasjonsmetodikk fornyer forretningsutviklingsprosesser og predikerer markedssuksess.

3.2 Økt lønnsomhet i medlemsbedriftene

Danske, norske og britiske undersøkelser viser alle at bruk av design bidrar til økt lønnsomhet gjennom økt kundetilfredshet, styrket merkevare og økt salg av produkter og tjenester.

Klyngens arbeid for økt lønnsomhet i medlemsbedriftene handler om å utvikle kunnskap om smartere prosesser og smartere arbeid. NCE HI sikrer smartere prosesser ved å tilby tilstrekkelig kompetanse med riktig innretning, med læring på tvers av fag og bransjer. Videre organiserer klyngen konsortier for at klyngebedrifter skal komme i posisjon for større leveranser til privat og offentlig sektor. NCE HI sikrer smartere arbeid ved å tilby bedriftene kunnskap og ferdigheter om ulike forretningsmodeller, innovasjonsmetoder, tverrfaglig fokus og praksis som styrker lønnsomhet og samarbeidsferdigheter. Dette fremmer bedriftenes innovasjonsevne, nyskaping og tjenesteutvikling. Smartere arbeid oppstår når ulike aktører i regionale økosystem kjenner hverandre, og samordner sine mål og aktiviteter. Lønnsomhet for bedriftene oppstår når nye interne forretningsmodeller og nye løsninger finner veien til eksisterende og nye markeder.

3.3 Resultater av samarbeidsprosjekt

Klyngen spiller en vesentlig rolle som katalysator og fødselshjelper i innovasjonsprosjekter, særlig gjennom DT-studiet og Helseprosjektet. Under følger en beskrivelse av fem klyngecases som har ført til betydelig verdiskaping for involverte parter. De er utviklet i perioden 2016-18 og er i ulike faser av innovasjonsløpet.

1. Helse Fonna: Kan jeg få være med?

Helse Fonna barnehabilitering, skal tilrettelegge for at barn og ungdom med autisme får god oppfølging i skolehverdagen. Prosjektets mål har vært å utvikle en digital tjeneste som gjør administrasjon av ferdighetstrening og samhandling rundt barnet enklere. Klyngens rolle har vært å koble medlemsbedrifters kompetanse med Helse Fonnas behov, og bistå med prosessledelse i oppstarten av prosjektet. Klyngen har videre bidratt til 2,8 millioner i ekstern finansiering av prosjektet. Prosjektet har gitt mange resultater for involverte parter: Designbedriften Haltenbanken har levert et godt referanse-case på tjenstedesign gjennom tjenestekjøp fra Helse Fonna. Teknologi- og gründerbedriften PsykTools leverer en digital prototype gjennom en Innovasjonskontrakt, hvor bedriften har fått opptil 850 000 i støtte fra Innovasjon Norge. Helse Fonna har tatt rollen som den "krevende kunden", og vil anskaffe løsningen når den er ferdigutviklet. Resultatet for Helse Fonna er ekstern finansiering, førstegangsutprøving av et offentlig-privat samarbeid, samarbeid med to kommuner, og en løsning som vil frigjøre tid fordi kommunene selv kan overta mye av oppfølgingsarbeidet. Barn og ungdom med autisme får et egnet verktøy de selv har vært med å utforme, som igjen øker motivasjonen for å gjennomføre ferdighetstrening i skolehverdagen. Løsningen har et internasjonalt potensial, med intensjon om en fremtidig engelsk versjon av løsningen for det amerikanske markedet. Prosjektet er nominert til Helse Vests Innovasjonspris.

2. Tryg forsikring

Tryg har deltatt med syv ansatte, og donert to cases til DT-studiet. I løpet av to år har et utviklingsteam ledet av en alumni fra DT-studiet jobbet fram og lansert en helt ny type bilforsikring for ungdom; SIDEKICK. Leder i Tryg forsikring, Espen Opedal kaller SIDEKICK «Tryg forsikring sitt mest innovative produkt noensinne». Produktet er sammensatt av helt nye elementer, anvender ny teknologi og er rettet mot en helt ny målgruppe. SIDEKICK ble lansert august 2018 og har utløst et enormt salg de første ukene. Medarbeidere i Tryg syntes så vel om produktet, at det ble sniklansert og solgt for 1,7 mill kroner – helt uten støtte av markedsføring. Hele prosjektet er gjennomført i tett dialog med brukerne; produktutviklingen, forretningskonseptet, markedsføringen og lanseringskampanjen. Avdelingen New Business Consumer Innovation i Tryg har nå integrert DT-metodikk i alle sine forretningsutviklingsprosesser. Metodikken har stor regional, nasjonal og nordisk betydning for selskapet. Klyngen har gjennom tilrettelegging av DT-utdanningen skapt kunnskapsgrunn-

laget for den nye praksisen, og i tillegg har pådriveren for arbeidet internt i Tryg vært svært aktiv i klyngearbeidet både med deltakelse som coach på studiet, på alle studieturer og de fleste sosiale møtearenaer.

3. Den Lille Gartner

Gründerelskapet ønsket å bruke et system for hjemmedyrking av egen mat som utgangspunkt for økt bevissthet og engasjement rundt bærekraftig matkonsum. Urban mikroduyrking er en økende trend, men hvor går grensen for hvor mye informasjon og valg kunder flest kan håndtere før nysgjerrighet og engasjement går over i motløshet og kvaler? Den Lille Gartner vant støtte fra BTO for å donere sin idé som case til DT-studiet. Her fikk gründeren kunnskap om og hjelp til å snu antakelser om markedet til reell innsikt, og til å starte prototyping og testing i nær dialog med kundene og i samarbeid med NTNU-miljøet på TROLL-Labs. Etter studiet har Den Lille Gartner fått støtte fra Innovasjon Norge for å gå videre med innsikten og løsningsforslaget. Med nye produktgenskaper, nytt produktnavn, 700 NOK i finansiering fra Innovasjon Norge, crowdfunding og ny samarbeidspartner, er snart TEIG på markedet. Prosjektet har regional og nasjonal betydning da det demonstrerer effekten DT-metodikk har på utvikling av gode gründerbedrifter ved at de får validert behov og idé på et svært tidlig tidspunkt. Ved å satse mer systematisk på denne kompetansen innen entreprenørskapssatsingen og oppbygningen av investeringsfond, er det et stort potensial for å tidlig styrke gode og luke bort dårlige idéer. Klyngens arbeid for å sikre ekstern finansiering, har gitt gründerne anledning til å delta gratis med case på alle kullene av studiet.

4. Shippingselskapet Wilh. Wilhelmsen fikk levert innovativt ledelsesprogram av HI-miljøet

I 2016 utlyste Wilh. Wilhelmsen (WW) et offentlig anbud rundt utvikling av et internt lederutviklingsprogram med fokus på Agile ledelse, innovasjon og digital kompetanse. WW er en global, maritim industrigruppe som omfatter 13-14 000 medarbeidere fordelt på i overkant av 330 kontorer i 72 land. HI-bedriften Pracademy satt sammen en tverrfaglig gruppe med aktører fra to andre HI-bedrifter og tre personer fra NTNU-miljøet – alle med nær tilknytning til DT-studiet – og leverte tilbud. Blant ti innsendte forslag, flere av dem fra anerkjente internasjonale universiteter, vant Pracademy anbudet. WW fikk et praktisk ledelsesprogram fra en bred tverrfaglig og internasjonal gruppe med ulik ekspertise og erfaring fra både næringsliv og academia. WW er

så fornøyde med leveransen at de nå har engasjert gruppen til å videreføre arbeidet for å ytterligere styrke og forankre innovasjonskompetansen i selskapet, noe som har stor betydning internasjonalt. «Dette er en mulighet som helt og holdent er et resultat av designklyngen og miljøet som har begynt å blomstre rundt DT-studiet», sier gründeren i Pracademy, og fagansvarlig på studiet Federico Lozano.

5. BTO: Brukerperspektivet i kliniske studier

Utpøvende behandling gjennom kliniske studier er en viktig del av helsevesenet, men har av ulike grunner hatt en nedgang i antall i Norge siste 16 år. Dette til tross for at det er vinn-vinn-vinn for pasienter, sykehus og industri. Men hvordan snu situasjonen? BTO donerte et case til DT-studiet som en strategisk satsing, med spørsmålet «Hvordan ønsker norske pasienter å bli møtt med kliniske studier som et behandlingsvalg?»

Prosjektet resulterte i innsikt fra over 100 brukere, og ble gjennomført i nært samarbeid med flere pasientorganisasjoner, Oslo Cancer Cluster og LMI (Legemiddelindustriforeningen).

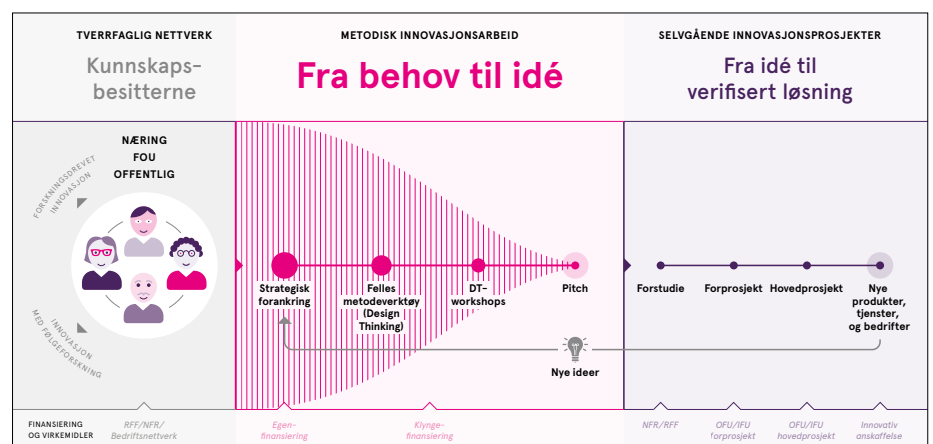
For BTO resulterte prosjektet i varemerket MED.hjelper som er registrert av Patentstyret. For Haukeland Universitetssjukehus og UiB, resulterte prosjektet i en brukerstrategi som inngikk i søknad til Forskningsrådet om etablering av Forskningscenter for Klinisk Behandling i Bergen. Prosjektet har stor regional, nasjonal og internasjonal betydning, og knytter klyngen til et internasjonalt nettverk for økt brukermedvirkning i helseforskning. Et påfølgende hovedprosjekt for Med.hjelper er i utvikling sammen med nasjonale og internasjonale samarbeidspartnere. Klyngen har bidratt til at forprosjektet ble godkjent av REK Vest som helseforskning, og at InnoMed bidro med finansiering på 500`NK. Klyngens egeninnsats i prosjektet utgjorde en samlet verdi av kr. 1 300`NK.

3.4 Andre dokumenterte resultater

DT-studiet og -verktøykassen

Design Thinking-studiet for tverrfaglig og menneskeorientert innovasjonsmetodik er det viktigste fellesgodeprosjektet klyngen har utviklet (se 1.3.2). Ringvirkningene av kunnskapsutviklingen er betydelig i miljøet. Klyngen har i dette prosjektet bidratt til å løfte innovasjonskulturen, metodikken og evnen til å gjennomføre tverrfaglige prosesser, i store

bedrifter, offentlige virksomheter, gründerbedrifter, og i academia selv. Effekten av studiet er begeistring, en sterk merkevare, 17 innovasjonscase, og et sterkt og kompetent miljø av 100 alumni som sprer innovasjonskultur og egnet metodikk nasjonalt. Design Thinking kommer fra Stanford og er bærebjelken for Silicon Valley's innovasjonskultur. Klyngen har utviklet en egen måte å drive Design Thinking-prosesser på. Innsamling av metoder og prosesser er samlet i en verktøykasse for felles benyttelse. Institutt for Design (KMD/UiB) har kvalitetssikret metodene. Design Thinking-alumni har stått for koordinering. Verktøykassen inneholder idéutviklingsmetoder, observasjon- og intervjueteknikk og kreative øvelser, samt tips og verktøy for prototyping og testing. Verktøyet gjør det lettere for økosystemet å drive designdrevne innovasjonsprosesser. Klyngen gir tilbakemeldinger underveis med verktøyet i bruk og utviklingen bygger videre på det. Verktøykassen er derfor alltid under forbedring.

Innovasjonstrakten

Pilotprosjektet for utprøving av klyngemetodik i helsesektoren

Prosjektet har fått navnet «Innovasjonstrakten». Pilotprosjektet ble initiert av HI i samarbeid med BTO med formål å demonstrere effekten av, og strategisk bygge kultur for brukerinvolvering, empati og privat-offentlig samarbeid i helsesektoren. I løpet av 2017 og 2018 har prosjektet involvert 20 klyngebedrifter, Helse Bergen, Helse Fonna, Modum Bad, 4 kommuner, pasientorganisasjoner, pasienter, pårørende, innbyggere, helsepersonell, administrativ ledelse, innkjøpsavdelinger, Innovasjon Norge, DOGA, TEKNA, og masterstudenter ved HVL.

Prosjektet er et eksempel på modellen HOD skisserer for utvikling av økosystemet for innovasjon i helsesektoren (Økosystemet i helsesektoren, HOD, 2018). Pilotprosjektet har gitt bedriftene erfaring i offentlig-privat samarbeid, og har vært døråpner til

et nytt marked. Én bedrift har fått innovasjonskontrakt med Bergen Kommune og to bedrifter er involvert som FoU-partnere i et større forskningsprosjekt ved Helse Bergen. Verdien for helsevirksomhetene er utvikling av innovasjonskultur gjennom praktisk samarbeid med bedrifter med kunnskap om innovasjonsmetodikk og teknologi. Tre kommuner under sammenslåing har i tillegg fått prosjektmidler gjennom StimuLab-ordningen (3 mill) der offentlig anskaffelse med forespørsel om tjenestedesign og prosessledelse er utlyst. Spesialisthelsetjeneste og kommune har inngått samarbeid om flere innovasjonsprosjekter i samarbeid med klyngebedriftene. Prosjektet har nasjonal betydning da "Innovasjonstrakten" er generisk og overførbart til andre samfunns- og næringslivsområder.

Første steg mot en mer effektiv og brukerorientert byggenæring

Klyngen har kartlagt motiver og hindringer for en mer effektiv og brukerorientert byggenæring. Økonomiske overskridelser, manglende samhandling samt bygg som ikke dekker brukernes behov, gjør at mange klager oppstår i byggeprosjekter. Klyngen har i forprosjektet utført et omfattende nasjonalt kartleggingsarbeid i hele verdikjeden, bestående av intervjuer, workshops, møter og en stor Dialogkonferanse i samarbeid med Bergen Kommune, Bygg21, Difi, Innovasjon Norge og Statsbygg. 170 designere, teknologer, gründere og tradisjonelle aktører fra byggenæringen møttes.

Kartleggingen har belyst noen klare problemer og muligheter, som gir grunnlag for et utall nye prosjekter og satsinger i samarbeid med aktører som Byarkitekten i Bergen, klyngens bedriftsmedlemmer, Digibyg/Statsbygg, Innovasjonsavdelingen-, Etat for Utbygging- og Etat for Bygg og Eiendom i Bergen Kommune. Arbeidet har vist at både det offentlige og private er overmodne for mer tverrfaglig samarbeid og nye arbeidsmetoder i byggeprosessen, i tillegg til et stort behov for økt involvering av sluttbrukere. Bergen Kommune har hatt en sentral rolle i prosjektet og løfter arbeidet til et nasjonalt nivå gjennom deltakelsen i nettverket K10, som består av de ti største kommunene i Norge, og gjennom samarbeidet med Bygg21.

4 Gjennomføringsplan

4.1 Hovedaktiviteter og delaktiviteter

Hovedaktivitetene for kontraktperioden er beskrevet i pkt 1.3

A: Klyngeutvikling og kommunikasjon

B: Kunnskapsutvikling og utvikling av forbildeprosjekter

C: Innovasjon og samskaping

D: Entreprenørskap og internasjonalisering

Delaktiviteter, gjennomføringsplan, budsjett og finansieringsplan for første kontraktperiode, se vedlegg.

4.2 Struktur for samarbeidsprosjekt

Designrevet innovasjon og muliggjørende teknologier er kjernen i den etablerte strukturen for å hente fram og gjennomføre verdiskapende samarbeidsprosjekter. Innovasjonstrakten (se 3.4) har vært benyttet i klynge-til-klynge samarbeid med Arena Heidner, Tunnel Arena og NCE Fjord Tourism. Flere klynger ønsker å samarbeide og benytte metodikken i sine innovasjonsprosjekter (Bl.a. Norway Health Tech, Smart City Innovation Cluster, Norwegian Smart Care Cluster, Finance Innovation). Erfaringene tilsier at Innovasjonstrakten er generisk og stimulerer til tverrfaglig samarbeid og brukermedvirkning uansett bransje og fagdisipliner. I NCE-sammenheng videreutvikles metodikken med fokus på å koble bærekraftsmål og sirkulærøkonomi med designrevet innovasjonsmetodikk og digitalisering, for å katalysere de identifiserte innovasjonsområdene i **Human Innovation: Helse, Hav og Byer**.

4.3 Forventede resultater

De forventede resultatene av klyngens arbeid er knyttet til klyngens hovedaktiviteter

A: Klyngeutvikling og kommunikasjon

- 10 millioner er etablert som tilleggsfinansiering for å etablere NCE HI-noder i Oslo, Stavanger, Trondheim og Tromsø

B: Kunnskapsutvikling og utvikling av forbildeprosjekter

- 200 alumni er utdannet på masternivå innen 2020
- 35 forbildeprosjekter er utviklet innen 2020

C: Innovasjon og samskaping

- 35 spinn-off-prosjekter er etablert innen utløpet av 2021 som resultat av krysskoblinger og klyngens samarbeidsprosjekter
- 40 nyetableringer

D: Entreprenørskap og internasjonalisering

- 4 Inkubatorer med tilhørende inkubasjonsprogram er utviklet i samarbeid med Sivas inkubatormiljø
- 10 samarbeids- og kunnskapsdelingsprosjekter mellom relevante bedrifter, NGO'er og FoU'er
- 5 skalerbare virksomheter som revolusjonerer markeder internasjonalt

4.4 Klyngens organisering

Det strategiske ansvaret for gjennomføring av NCE HI ligger hos styret i DRB (se vedlegg).

Styret i DRB gir mandat til styringsgruppen for det operative ansvaret av NCE HI.

Klyngeledelsen består av: Per-Arne Larsen, klyngeleder (Klyngeutvikling og kommunikasjon 100%) og nyansatt forretningsutvikler (100% Innovasjon og samskapning). Design Region Bergen støtter klyngeadministrasjonen med nøkkelpersoner i definerte stillingsprosenter: Monica Hannestad, direktør (25% Internasjonalisering og Entreprenørskap), Torhild Eide Torgersen, leder for eksperimentering (100% - Kunnskapsutvikling og utvikling av forbildeprosjekter), Marita Skorgan (5% Klyngeadministrasjon), Elizabeth Bovoli (10% Klyngeutvikling: kommunikasjon og arrangementer), Jacob Lysgaard (5% Klyngeutvikling: nett og SoMe).

De tre definerte innovasjonsområdene **Human Innovation; Helse, Hav og Byer**, koordineres i tre arbeidsgrupper bestående av medlemmer fra klyngen, hvor én er koordinator med ansvar for fremdrift, samhandling og knoppskyting (k), og én person gir faglig støtte fra satsingsområdet (f). **Human Innovation Helse;** Guro Røberg, Designit (k) og Kari Øritsland, Senior forretningsutvikler i brukerdrevet innovasjon, BTO (f). **Human Innovation Hav;** Askild Meltvik, Haltenbanken (k) og Geir Lasse Taranger, Forskningsdirektør, Havforskningsinstituttet (f). **Human Innovation Byer;** Silje Klepshvik, Kaleidoscope (k) og Sigve Pettersen, Leder for innovasjon og utvikling, Building Smart (f).

Klyngens nasjonale forankring og utbredelse skjer gjennom opprettelse av regionale noder (se pkt. 2.4).

4.5 Strategi for videre drift

Videre drift utover støtteperioden vil basere seg på inntektsstrømmer som etableres gjennom klyngeprogrammet:

1. Utvikling av noder med selvfinansiert drift
2. Samarbeidsprosjekter med myndigheter og næringsliv om bærekraftsprosjekter – med partnerbetaling og egeninnsats
3. Oppdragsforskning på vegne av næringsliv og organisasjoner
4. Studentavgifter til Executive MBA-programmet Designing a Sustainable Tomorrow
5. Donasjoner fra bedrifter til utvikling av forbildeprosjekter
6. Offentlig finansiering for å styrke NFDs satsing på designfeltet regionalt, i samsvar

med næringskomiteens enstemmige ønske om mer regional aktivitet for bruk av designdrevne innovasjonsprosesser i hele landet

7. Støtte fra DOGA: DOGA arbeider med en egen nasjonal designpolitikk som trolig vil gi bedre rammevilkår på sikt for klyngens medlemmer til å søke utviklingsmidler lokalt
8. Medlemskontingent til klyngen
9. Oppdrag fra andre klynger

4.6 Kommunikasjon og synliggjøring

Det overordnede målet for klyngens merkevarebygging, kommunikasjon og synliggjøring er å demonstrere effekt og resultater av klyngens arbeid og kompetanse. Målgruppene er enkeltindivider, næringsliv, FoU og samfunn. Budskapene er rettet tematisk mot innovasjonsområdene: 1) Å designe morgendagens bærekraftige helsetjenester, 2) Å designe morgendagens bærekraftige havrom, 3) Å designe morgendagens bærekraftige byer og bygg. Dette oppsummerer klyngens løfte; NCE Human Innovation, Designing a Sustainable Tomorrow.

Prioriteringer for kommunikasjonsstrategi:

1. Økt kjennskap til NCE Human Innovation gjennom profilering og omtale av klyngen i media
2. Være den foretrukne næringsklyngen for virksomheter som ønsker å jobbe tverrfaglig med utpekte bærekraftsmål og eierløse samfunnsproblemer.
3. Videreutvikle arrangementsplattformene i klyngen for økt synlighet og mobilisering av næring og samfunn, som for eksempel Bergen Design Festival, Nordic Edge, Change by Design, DOGAs designkonferanse og Dagens Næringslivs Havkonferanse
4. Forsterke og utvikle relasjoner til interne og eksterne stakeholders gjennom sosiale medier, nettverk, møteplasser og 1:1
5. Analysere trafikk på nettside og sosiale medier for å utvikle nettbaserte kommunikasjonsiltak som konverterer klikk til medlemmer og ambassadører for klyngen

5 Rolle i utvikling av innovasjonssystemet

5.1 Regionale/nasjonale utviklingsplaner

NCE HI sin uttalte posisjon, er å ta en sterk rolle og lederskap for å mobilisere næringslivet til samarbeidsprosjekter og å arbeide for å nå FNs bærekraftsmål (se 1.3.3).

Fra 2016 besluttet Norge som ett av de første land i verden, å rapportere på bærekraftsmål over nasjonalbudsjettet. Flere stortingsmeldinger er kommet fra regjeringen i 2017, om havet, bygg, om oljefondet og om veivalg i utenriks- og sikkerhetspolitikken. I 2016 kom Helse Omsorg 21 Handlingsplan, som svar på regjeringens strategi for helsesektoren i Norge. Denne ble fulgt opp av HOD i 2018, med rapporten «*Helhetlig system for innovasjon i helse- og omsorgstjenesten*» som er helsedirektoratets anbefalinger til organisering og tiltak for økt innovasjonsevne og innovasjonskapasitet. I september 2018 kom regjeringens rapport «*Digital21; Digitale grep for norsk verdiskaping*», som foreslår en sentral satsing på de fire innovasjonsområdene; kunstig intelligens, stordata, tingenes internett og autonome systemer. Felles for rapportene er at de etterspør tverrfaglige løsninger som ivaretar krav om brukerfokus, bærekraft og digitalisering. Kunnskap om å arbeide fram slike komplekse prosjekter er NCE Human Innovations kjernekompetanse.

5.2 Klyngens posisjon

Utvalgte internasjonale utviklingsaktører (se også 1.3.4 og 2.5) på området er:

- Demos Helsinki (se omtale pkt. 2.5).
- IxDA (Interaction Design Association) med tilhold i Oslo, Bergen, Stavanger og Trondheim
- Beda, The Bureau of European Design Associations
- UK Design Council og Design Business Association, samarbeidspartnere på måling av effekt og for en Design Effectiveness Award i Norge
- d.school, Stanford University. Relasjon via akademiske partnere

Som eneste kompetanseklynge for designdrevet innovasjonsmetodikk har klyngen en solid posisjon og gir et unikt nasjonalt og internasjonalt bidrag. De mest sentrale designbyrå i Norge er med. Nodene er et nasjonalt virkemiddel for å optimalisere ressursgrunnlaget, komme nærmere regionalt næringsliv og andre klynger og samtidig utnytte det felles ressurs- og kompetansegrunnlaget som er i hele Norge. Klyngen utvikler i samarbeid med næringslivet, helt sentrale FoU'er (herunder relevante næringsPhD'er) og andre kunnskapspartnere både i designbransjen (DOGA, NODA, Grafill) og utenfor (Norsk klimastif-

telse, Havforskningsinstituttet, IKT-Norge; Circular Norway, Maritime Bergen) en kompetanse som ingen andre leverer. NCE HI har nærhet til næringslivet, og genererer kunnskap, utvikling og verdi på en annen måte enn andre internasjonale utviklingsaktører: Konkrete næringsprosjekter innen designdrevet innovasjon, digitalisering og bærekraft. Utdanningsinstitusjonene i klyngen, som UiB, NHH, NTNU og HVL, utdanner kandidater i design, økonomi og teknologi. Vi har sammen utviklet en unik samprogrammert mastermodul i Design Thinking, og videreutvikler denne til en full Executive MBA hvor utdanningsinstitusjoner som UiO, UiS og AHO også involveres. NHH jobber med å implementere bolker fra DT i sine bachelor- og masterprogram, og UiB har hentet inspirasjon fra DT-studiet når de etablerer egne bachelor- og masteremner i innovasjon og entreprenørskap. Sammen med DOGA og andre kunnskapspartnere sikrer NCE HI kompetanseoverføring fra næring til sentrale utviklingsaktører. Fra studiet ble etablert har Design Thinking gått fra å være ukjent i Norge, til å bli en anerkjent metode innen designdrevet innovasjonsmetodikk, innovasjonsledelse og forretningsutvikling. Med 100 alumni spres metodikken i andre virksomheter og organisasjoner. Som omstillingsmotor er klyngen i kontakt med alle de andre klyngene.

5.3 Designing a Sustainable Tomorrow!

Som et av flere *Norwegian Centres of Expertise* vil NCE HI sin uttalte målsetting være å realisere politiske mål som økt bærekraft, økt verdiskaping, økt FoU-aktivitet i næringslivet, økt relevans i utdanning og økt antall nye arbeidsplasser. I det regionale innovasjonssystemet er klyngens bidrag å være representant for næringslivet, som samhandler med myndigheter, FoU-institusjoner, investorer og gründermiljøet. De regionale nodene opprettes og driftes av regionale spleiselag som er aktører i det regionale økosystemet. Samarbeid og koordinering i de regionale økosystemene er nødvendig, og drahjelp fra TTO-kontorer, andre klynger og kommuner er allerede etablert. NCE HI er ønsket velkommen som en verdifull bidragsyter til kunnskapsutvikling innovasjonssamarbeid i regionale økosystem for innovasjon.

Klyngens bidrag til økt nasjonal og internasjonal attraktivitet er inspirert av det politiske engasjementet om å være et foregangsland innen rapportering på bærekraftsmål til FN; vi er dedikert til en bærekraftig og lønnsom samfunns- og næringsutvikling. Inspirert til nytenkning, nordisk design, av nærhet til naturen og spredning av fellesgoder basert på den nordiske modellen.

Designing a Sustainable Tomorrow!

Vedlegg

- A. Sammensetning av styre, styringsgruppe og arbeidsgruppe
- B. Ressursgrunnlag

A. Sammensetning av styre, styringsgruppe og arbeidsgruppe

Styrets sammensetning

	Arbeidsgiver	Navn	Stilling	Rolle i styret
1	Bergen Teknologioverføring (BTO)	Inge Ådland	Senior Business Developer	Styreleder
2	Universitetet i Bergen	Dóra Ísleifsdóttir	Associate Professor of Visual Communication	Medlem
3	Anti	Meghan Beaton	Prosjektleder	Medlem
4	O. Kavli AS	Anne Faannessen	Marketing Manager	Medlem
5	Grønne verdier	Mette Nygård Havre	Daglig leder	Medlem
6	NorPR	Arne Abrahamsen	Senior kommunikasjons-rådgiver	Medlem
7	Inventas	Bjørnar Vasenden	Daglig leder	Medlem

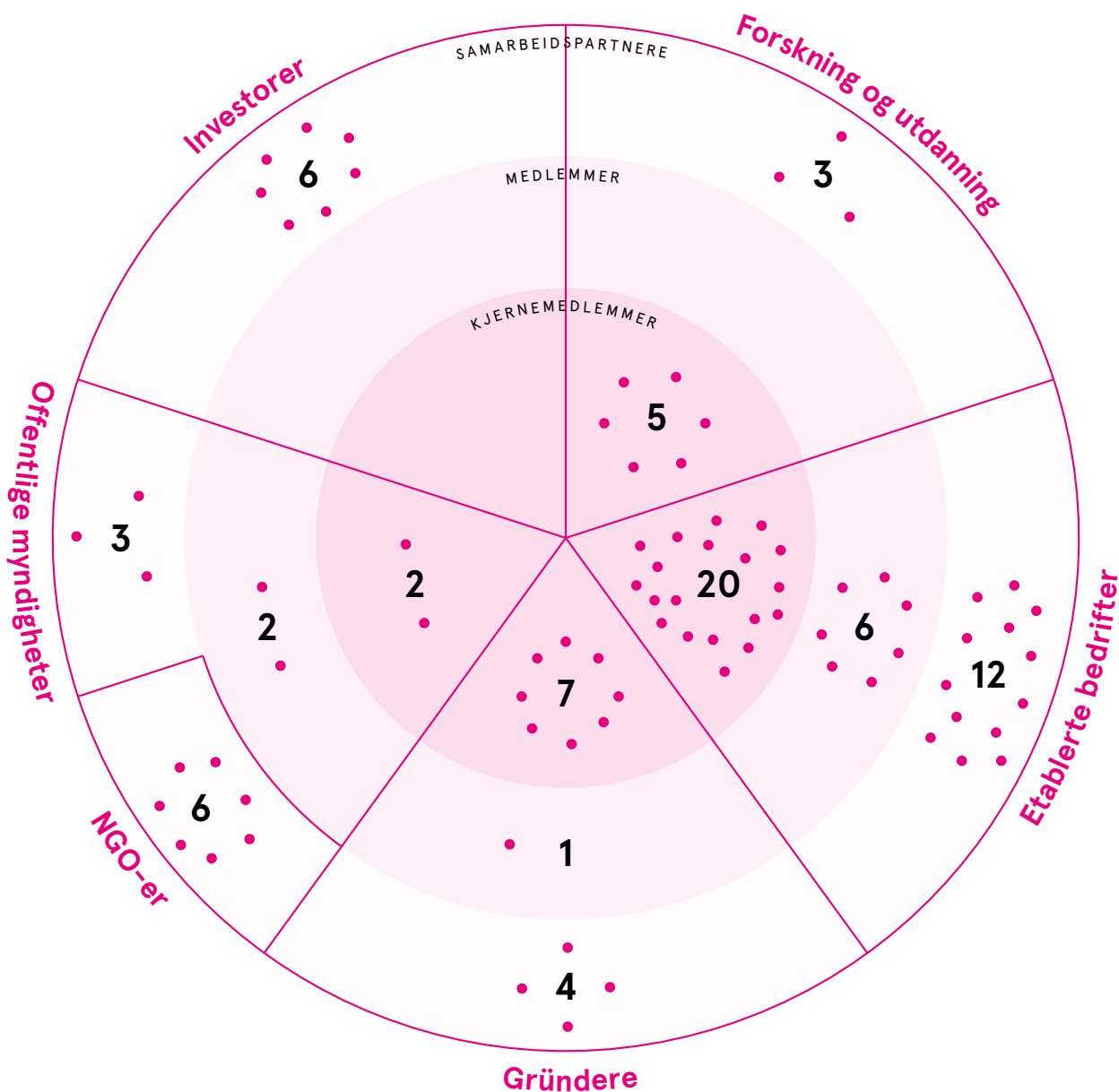
Styringsgruppens sammensetning

	Arbeidsgiver	Navn	Stilling	Rolle i styringsgr.
1	Inventas	Bjørnar Vasenden	Daglig leder	Leder
2	Design Region Bergen	Monica Hannestad	Direktør	Medlem
3	Anti	Meghan Beaton	Prosjektleder	Medlem
4	Halogen	Lillian Olsen	Daglig leder	Medlem
5	NHH – Norges Handelshøyskole	Monica Rydland	Programdirektør NHH - executive	Medlem
6	Bergen Teknologioverføring	Anders Haugland	Managing Director	Medlem
7	DOGA – Design- og arkitektur Norge	Anita Cecilie Drabløs	Seniorrådgiver Design	Medlem
8	NODA – Nordnorsk Design- og arkitektursenter	Michelle Widerøe	Daglig leder	Medlem
9	Kaleidoscope	Silje Klepsvik	CEO	Medlem
10	Lokalstyret Svalbard	Jan Myhre	Eiendomssjef	Medlem
11	Stavanger kommune	Harald Sævareid	Smart City-rådgiver	Medlem
12	Human Innovation	Per-Arne Hvidsten Larsen	Klyngeleder	Sekretær
13	Haltenbanken	Elise Sæle	Daglig leder	Vara

Arbeidsgruppeledere

	Arbeidsgiver	Navn	Stilling	Rolle i arb.gruppe
1	Havforskningsint.	Geir L. Taranger	Forskningsdirektør	Faglig for Human Innovation: Hav
2	Haltenbanken	Askild Meltvik	Partner, seniordesigner	Koordinator for Human Innovation: Hav
3	Bergen teknologi-overføring (BTO)	Kari Øritsland	Senior forretningsutvikler	Faglig for Human Innovation: Helse
4	Designit	Guro Røberg	Strategic Design Lead	Koord. for Human Innovation: Helse
5	Building Smart	Sigve Pettersen	Leder innovasjon og utvikling	Faglig for Human Innovation: Byer
6	Kaleidoscope	Silje Klepsvik	CEO	Koord. for Human Innovation: Byer

Forskning og utdanning

5

KJERNEMEDLEMMER

- UiB (Fakultet for kunst, musikk og design)
- HVL
- NHH
- NTNU (Institutt for Design)
- BTO

3

SAMARBEIDSPARTNERE

- Havforskningsinstituttet
- NORSE
- DEMOS

Etablerte bedrifter

20

KJERNEMEDLEMMER

AlfGundersen   Pracademy
 Anti   Uniform
 Bouvet   Tønder
 Haltenbanken   Designit
 Halogen   Eggs
 Inventas   IDEAN
 Mlabs   OK Kontor
 Mannheimer
 Knowit
 Oktan
 Netlife
 Ralson & Bau
 PWC

6

MEDLEMMER

Dataloy
 Kind
 Per Finne
 Sparebank1
 Vestdavit
 Vidi

12

SAMARBEIDSPARTNERE

Smart Construction Cluster
 Norway Health Tech
 Smart City Innovation Cluster
 Smart Care Cluster
 Bergen Næringsråd
 NODA (Nordnorsk design- og
 arkitektursenter)
 Maritimt Forum
 Building Smart
 Grafill
 Nordic Edge
 NCE Seafood Innovation Cluster
 Finance Innovation

Gründere

7

KJERNEMEDLEMMER

Åse-Berge Haveland
 Bærekraftig Liv
 Greenstat
 Kaleidoscope
 Grønne verdier
 Salto
 Fadnes Fabrikker

1

MEDLEMMER

Node Create

4

SAMARBEIDSPARTNERE

S-HUB
 BTO Nyskapingsparken
 657 Oslo
 Bergen Works

Offentlige myndigheter

2

KJERNEMEDLEMMER

Bergen kommune
 Stavanger kommune

2

MEDLEMMER

Avinor
 Helse Bergen

3

SAMARBEIDSPARTNERE

Hordaland Fylkeskommune
 IKT-Norge
 DOGA

NGO-er

6

SAMARBEIDSPARTNERE

WWF Verdens naturfond
 Norsk klimastiftelse
 Maritime Bergen
 Zero Waste Norge
 Cirkular Norway
 Maritimt Forum

Investorer

6

SAMARBEIDSPARTNERE

Business Angel Network
 Connect Vest
 Finstart Nordic
 Ocean View
 Tripodkapital
 Katapult Accellerator